

Das niedergrafschafter Gesangbuch von 1813 bis etwa 1900 in der ERK

Evangelische Gezangen

om benevens het boek der psalmen

bij den openaren Godsdienst

in de Hervormde Nederduitsche Gemeenten der
voormalige

Neder Graafschap Bentheim gebruikt te
worden.

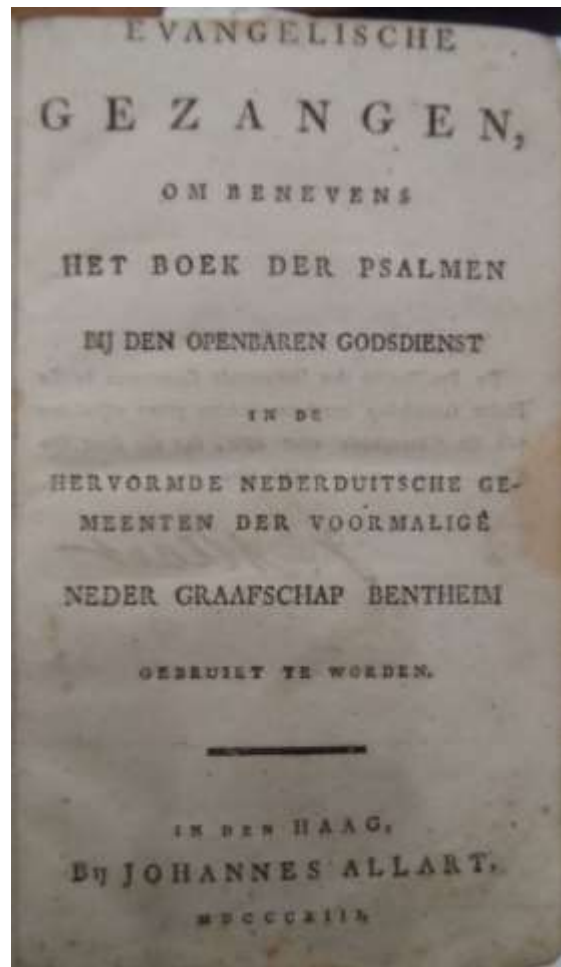
In den Haag, bij Johannes Allart,

MDCCCXIII = 1813

Es gab weitere Ausgaben in

1822, 1846, 1862 und 1881,

also insgesamt fünf Auflagen.

Vergleiche für dieses Buch auch :

2. Evangelische Gezangen

om benevens het boek der psalmen

bij den openaren Godsdienst

in de Nederlandse Hervormde Gemeenten gebruikt te worden.

op uitdrukkelijken last van alle de synode der voornoemde gemeenten

bijeen verzameld en in orde gebracht in de jaren **1803, 1804 en 1805.**

Te Amsterdam, bij P. den Hengst en zoon, J. Brandt en zoon en Rutger Hoyman

Te Haarlem, Johannes Enschede en zonen.

Te Groningen, K.J. Schierbeek en M. van Heyningen Bosch (1805) **1819**

Es folgen Liedertitel und Liedanfänge aus dem abgebildeten ersten Buch

für die Niedergrafschaft Bentheim von 1813

Rechts am Rand die nl. Nr. **NL 1805, Nr.**

und am Ende eine neue Bewertung des Buches.

gjb 10.02.2014

1. *Aan God. Nieuwe Zangwijze.* = NL 1805 Nr. 1
Halleluja! lof zij den Heer! Aanbidt den Vader, geeft Hem eer, Den Schepper aller dingen!
2. *Lof des Scheppers. Wijze Ps. 36.* ??
Eindeloze Majesteit! W`aanbidden uwe heerlijkheid zoo groot als onbegonnen! Zijt Gij bedekt voor `t sterflijk oog, Uw naam gloeit aan den hemeboog **in duizend, duizend zonnen.**
3. *Gods Voorzienigheid. Wijze Auf dich, mein Vater!* ??
God, gelijk gij ons het leven ten regten
4. *Troost in Twijfelmoedigheid. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 28
Moet gij steeds met onspoed strijden, Christen! treur niet om uw lot, Hulp ontbreekt u
5. *Onze Bestemming. Wijze Ps. 65.* ??
Sterveling! gevoel uw waarde; Wat u in `t stof nog vleit
6. *Zedelijk bederf. Wijze Mein herzens Jesu.* Tekst NL 1805, Nr. 33
Melodie NL 1805, Nr. 4 Meins Herzens Jesu, meine Lust
Mijn God! hoe krachtloos, hoe ontaard Maakt mij `t vergif der zonden!
Wordt ergens zoo betreurenswaard Een schepsel Gods gevonden.
7. *Belijdenis van zonden. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 35
Almagtig God! door waar berouw bewogen Belijden wij voor uwe heilig`oogen, Dat w` onrein stof, ramzaalge zondaars zijn
8. *Alles is genade. Wijze: Solt ich meinem Gott nicht singen.* NL 1805, Nr. 38
Alle roem is uitgesloten! Onverdiende zaligheen Heb ik van mijn God` genoten, `k Roem in vrije gunst alleen;
9. *Verlossing. Wijze: Jesu: meine zuversicht.* NL 1805, Nr. 39
Jezus neemt de zondaars aan! Roept dit troostwoord toe aan allen, Die van `s levens regt baan, Op den dwaalweg zijn vervallen: t Regte pad leer Hij hen gaan / Jezus neemt de zondaars aan!
10. *Jezus Grootheid. Wijze: Ich dank dir schon, durch deinen Sohn* NL 1805, Nr. 46
1. afd. Kom, christenschaar! kom, knielen wij voor Jezus, onzen koning! (insg. 6 afd.)
11. *Jezus de grootste schat van en christen. Wijze: Psalm 140.* ??
Weg! Spreekt mij niet van goud of schatten/ Van pracht en schoonheid dezer Aard. Al wat de wereld moog bevatten / Is in mijn oog geen blijdschap waard.
12. *Jezus Trouwe. Wijze: Ps. 38.* NL 1805, Nr. 51
Jezus is mijn Heer en Koning / Die mij woning In zijns Vaders huis bereidt; Wat mij hier ook moog ontbreken / In die streken Wacht mij rust en zaligheid.
13. *Noodzakelijkheid des geloofs in Jezus Christus. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 54
Waartoe toch al das angstig schroomen? Komt twijfelzucht ons ooit te sta`? Wie moet niet als een zondaar komen / Niet enkel leven door gena`? O zalig hij / die / uit zijn nooden / Tot Jezus en zijn heil gevloten.
14. *De Christen, volgens Matth. V. vs. 3 – 11. Wijze Ps. 42* ??
Komt, onsluit uw haart en ooren / Komt / om dat Gij moogt verstaan / Wat van hun / die recht

behooren Tot de Christnen / dient gedaan. Zij belijden met den mond / en gelooven uit den grond Van hun hart / terwijl zij trachten / Goed te doen met al hun krachten.

15. *Jezus Voorbeeld. Wijze: Wachet auf, ruft ons die stimme.* NL 1805, Nr. 62
Heilige Jezus! mij ten leven / ter heiligmaking mij gegeven / Hoe heerlijk zijt G` in heiligheid!

16. *Om bijstand van Gods genade. Wijze: Psalm 51.* NL 1805, Nr. 76
Ik vind mij / Heer! zoo broos / zoo zwak van aard / Verleid / vervoerd / en van uw weg
geweken: Och help mij / Heer! der zonden boeijen breken /

17. *Christen Pligt. Wijze: Psalm 84.* NL 1805, Nr. 77
Waak / Christen! waak: blijf in `t geloof / Dat niemand u die kroon ontroov` / Gedraag u
manlijk / wees kloekmoedig In `s Heeren aanbevolen werk

18. *Voortreffelijkheid van Jezus Leer. Wijze: Psalm 84.* NL 1805, Nr. 89
Wat zwoegt g` / o mensch! naar goud of eer / Daar gij in Jezus reine leer Den grootsten schat
bezieet op aarde!

19. *Evangelie nodiging. Wijze Psalm 42.* ??
God / wiens scepter / kroon en woning Is vol glans en majesteit / G` hebt Uw Zoon tot een
betooning Uwer liefd een fest bereid.

20. *Bij de belijdenispredikatie. Wijze: Psalm 66.* NL 1805, Nr. 99
Zie ons te zaam uw `naam belijden / O God! met eerbied voor uw` troon / Ons zelve u ten
dienste wijden In Christus uwen leven Zoon.

21. *Bij de voorbereiding tot het avondmaal.* NL 1805, Nr. 100
Wijze: **Mein hersens Jesu** (verand.)
Het heuglijk tijdstip nadert weer / Dat w` in uw bitter lijden / Met diepen ootmoed / ons / o
Heer! Aan `t Avondmaal verblijden; Wil ons / bij `t naadren van dit feest, den invloed van
uw` goeden Geest Ter voorbereiding schenken.

22. *Bij het avondmaal. Wijze: Psalm 51.* NL 1805, Nr. 102
Komt! heffen w` ons eerbiedig hemelwaarts / Daar leeft de Heer / wiens zoendood wij nu
vieren; Mogt ootmoed / mogt geloof ons hart versieren / Zoo ging de rouw met stille vreugd

23. *Bij het avondmaal. voor en na de bediening. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 104
Laat ons / Heer! uw` dood gedenken / `t Leven vinden in uw dood / Wils ons licht en toegang
schenken; Laat ons uwen dood gedenken / `t Leven vinden in uw` dood / Bij `t genot van wijn
en brood.

24. *Dankzegging na het avondmaal. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 107
`k Heb aan `s Heilands disch gezeten / `k Heb gegeten Van het brood / dat zielen voedt; daar /
daar werd mij wijn geschonken / Die / gedronken / Zielsverkwikking smaken doet:

25. *Dankzegging na het avondmaal. Wijze: Ps. 24.* NL 1805, Nr. 110
U loov`en dank`wat in ons is / O Heiland! die aan uwen disch Op nieuw U zelv`ibs gebt
gegeven / die ons / door schuld bezwaard / gemoed Testerkt hebt met uw vleesch en blod Tot
een onsterflijk zalig leven.

26. *Op Jezus geboorte. Wijze: Ps. 36* NL 1805, Nr. 113
Juicht / Christnen! juicht tot God omhoog! Dat danbre tranen uit uw ook Voor Hem
d`Algoedheid vloeijen! Viert vrolijk dezen blijden dag / Den schoonsten / dien de wereld zag

27. *Op Jezus geboorte. Wijze: Ps. 134.* *NL 1805, Nr. 132*
 Nog juicht ons toe die zaalge Nacht / Waar in 't gestarnt met nieuwe pracht / En 't Engelenheit
 met nieuwe vreugd / Zich over Jezus komst verheugt.
28. *Op Jezus geboorte. Wijze: O Jesu Christ! dein kripplein ist.* *NL 1805, Nr. 115*
 Vier / blij van geest! Vier 's Heilands feest / Zing / Christen! Nem ter eer uw schoone wijzen
29. *Het lijden van Jezus. Wijze: Herzliebster Jesu 22 Str.* *NL 1805, Nr. 118*
 Leer mij / o Heer! uw lijden regt betrachten / In deze zee verzingen mijn gedachten /
30. *Op het lijden van Jezus. Wijze: Go Jesu Quel der gütigkeit.* *NL 1805, Nr. 119*
 Ontsluit / o Heer! ontvlam ons hart / En will ons kracht verleenen! Wij denken aan uw
 lijdensmart / Aan uwe liefden weenen; Wat wondren van barmhartigheid / Hebt Gij voor ons
 ten toon gespreid
31. *Jezusliefde in zijn lijden. Wijze: O gesegnetes regieren* *NL 1805, Nr. 120*
 Middelpunt van ons verlangen / Trooster van 't onrust gemeed / Jezus! onze dankbre zangen
 Loven uwen liefdegloed.
32. *Jezus grootheid in zijn lijden. Wijze: Ps. 24.* *NL 1805, Nr. 121*
 Knielt / Christen! voor uw Redder neer / Geeft aan den grooten lijder eer / Wien Engelen zlf
 hun lofzang wijden; Hoe diep Hij ook vernederd zij / Geen Engel was zoo groot alt Hij
33. *Kruislied. Wijze: Psalm 17.* *NL 1805, Nr. 125*
 Mijn Heiland! Davids Zoon en Heer! Wat zou mijn lust / mijn tong bedwingen / om van uw
 kruisdood niet te zingen
34. *Jezus op Golgotha. Wijze: Psalm 138.* *NL 1805, Nr. 126*
 Ja / Halleluja! 't is volbragt: De banke nacht Is gansch verdwenen; De zon heeft weer van 's
 hemels thans / Met nieuwen glans het ...
35. *De stervende Jezus. Wijze: Psalm 65.* *NL 1805, Nr. 129*
 Ja! Jezus sterft / aan 't hout (nl kruis) geklonken / Daar Hij de zonde torscht; Zijn hoofd hangt
 neer! en ligt gezongen Op zijn vermoeide borst;
36. *Geduld naar Jezus voorbeeld. Wijze: Psalm 73.* *NL 1805, Nr. 132*
 Nooit viel mijn Heiland kruis te zwaar / Hoe drukkend dan dat kruis ook waar
37. *Op Jezus begrafenis. Nieuwe Zangwijze.* *NL 1805, Nr. 134*
 Uw Heiland wordt in 't graf geborgen / Deez aard ontvangt Hem in haar schoot; En /
 Christen! zoudt gij dan nog zorgen / Nog angstig zijn voor graf en dood?
38. *De opstanding van Jezus. Wijze: Psalm 47.* *NL 1805, Nr. 138*
 Juich nu / Christenschaar! Juich! het feest is daar / alles is volbragt / Went noch dood heeft
 magt / Jezus heeft voldaan / Hij is opgestaan / God verklaart Hem vrij
39. *De opstanding van Jezus. Wijze: Solt ich meinem Gott nicht singen.* *NL 1805, Nr. 140*
 Looft Gods Zoon / den doodvertreder! Hij / die stierf op Golgotha / Geeft zich zelv' het leven
 weder: Looft zijn naam / Halleluja!
40. *De opstanding van Jezus. Wijze: Psalm 36.* *NL 1805, Nr. 141*
 Triomf! triomf! Immanuel Verrijst / de magt van dood en hel Moet voor zijn grootheid
 bukken: Lof / eer den held / die overwon / die ons met God verzoenen kon ...

41. *De opstanding van Jezus. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 142
 Zoo brak `t gewenschte tijdstip aan / Waarop ons `t heilrijkst licht mogt dagen
42. *De hemelvaart van Jezus. Wijze: Wachet auf, ruft uns die stimme.* NL 1805, Nr.144
 Looft den Koning / alle volken! Looft Hem, die boven lucht en wokten Ten troon stijgt
43. *De hemelvaart van Jezus. Wijze: Ps. 36.* NL 1805, Nr. 146
 Triomf! Halleluja! triomf / Ja / tot in eeuwigheid triomf! O glorie aller dagen! Halleluja!
 Halleluja! Wij staan niet meer op Golgotha / Maar bij den zegenwagen / Die onzen Vorst /
 met blij geschal / Door lucht en wolken voeren zal / **Ver boven duizend zonnen** / Om /
 ons tot heil / voor God te staan / En zijnen vrienden voor te gaan / Die hier den strijd
 begonnen.
44. *De uitstorting van den Heiligen Geest. Wijze: Fransche Cantique 65.* NL 1805, Nr.149
 De Heer is waarlijk opgestaan / En heerlijk uit zijn graf gegaan / De vijand lag verslagen
45. *De uitstorting van den Heiligen Geest. Wijze Psalm 19.* NL 1805, Nr. 152
 Uw dankbre Christenschaar / Verhoogde Middelaar! Juicht in uw heerlijkheid; van uwentroom
 vol eer Zondt Gij den Leeraar neer / Die in de waarheid leidt: Uw woord houdt eeuwig stand
46. *De uitstorting van den Heiligen Geest. Wijze: Psalm 66.* NL 1805, Nr. 153
 Verhef / verhef uw zegezangen / Wu loflied / Christen! rijz` omhoog! De Kerk heeft `s
 Vaders Geest ontvanbgen / Hij daald` op aard voor aller oog; Aan vuurtong / wind en
 vremde talen
47. *Om bekeering van zondaars. Wijze: Gebed des Heeren.* NL 1805, Nr. 157
 Ik wil niet / dat de zondaar sneev` (?), Zoo zweert God zelf / “maar dat hij leev`;”
48. *Op het nieuwe jaar. Wijze: Psalm 113.* NL 1805, Nr. 162
 Wij treen een` nieuwen tijdkring in In uwen naam zij ons begin / Getrouw` Behoeder van ons
 leven
49. *Op het nieuwe jaar. Wijze: Psalm 42.* ??
 Help mij Jezus / wil mij geven / Nu het Jaar zijn loop hervat / Dat mijn kragten als herleven /
 Om langs `t glibbrig Wereldspad Voort te treden; laat al `t mijn` Aan Uw Zorg bevolen zijn.
50. *In den oogst. Nieuwe Zangwijze.* NL 1805, Nr. 167
 Zoo wijd op aarde schepslen leven / Hebt Gij hun `t aanzijn / Heer! gegeven / En leven zij uit
 uwe hand;
51. *Op eenen bededag. Wijze: Ps. 51.* NL 1805, Nr. 170
 Ik zal dan / op deez` statelijken dag Eenstemmig met de duizenden van zielen / Door `t
 gansche land voor uwen zetel knielen
52. *Bedezang. Wijze: Psalm 6.* ??
 Heer / schenk ons `t geen wij vragen / Doe `t gansch heelal gewagen Van Uwen naam en
 werk
53. *In groote droogte. Wijze: Ps. 51.* NL 1805, Nr. 172
 Het aardrijk dorst / het zucht tot God omhoog / Zijn vrucht verdort / het graan verdroogt in d`
 airen;

54. Aan God. Wijze: Psalm 89.

NL 1805, Nr. 03

Wij loven U / o God! wij prijzen uwen naam! U / eeuwig Vader! U verheft al `t schepsel
zaam. Zingt Serafs / Englen zingt! heft magten aan en troonen!

55. De vergankelijkheid van den mensch. Wijze: Psalm 140 ??

Zal dan het stof / o schand! noch pralen? Het stof / dat wegstuift voor den wind / Dat ras de
schulstraf moet betalen Wanneer `t de felle dood verslint.

56. Op den dood. Wijze: *Wie schön leuchtet der Morgenstern.* NL 1805, Nr. 181

Hoe zal `t mij dan / o dan eens zijn! Als ik / verlost van smart en pijn (Ontwaak tot hooger
waarde / Door geene zonde meer misleid / ontheven van de sterfelijkheid / Niet meer de
mensch van aarde: Wees blij in mij / Voel tot sterking / Hier de werking Van dat leven / Ziel!
dat God u daar zal geven.

57. Op den dood. Wijze: Psalm 119.

NL 1805, Nr. 183

Wijk aardisch geluk vol wisselvalligheên / Ontwijk ons oog / wat heil kunt gij ons geven? Al
wat ons hart nog aantrekt hier beneen Is ijdele damp / waar dwazen slechts naar streven: Niets
houdt hier stand / niet dan de dood alleen / het zeker eind van `t nietig menschlijk leven.

58. De dood van den christen. Wijze: **Nun ruhen alle wälder.** NL 1805, Nr. 187

Hoe zacht zien wij de vromen Den dood hier zonder schroomen / Blijmoedig tegengaan?
Waar al de vreugd van `t leven Den zondaar moet begeven / Daar vangt de vreugd des
Christens aan.

59. De hoop der zaligheid. Wijze: Ps. 66.

NL 1805, Nr. 189

Zoo blij de landman moe` van `t ploegen De neigend` avondschaaduw groet; Zoo blij zien wij
bij al ons zwoegen / Dat onze dag ten einde spoedt:

60. Troost des eeuwigen levens. Wijze: **Wer nur den lieben Gott.** NL 1805, Nr. 192

Na eene proef van weinig dagen Is ons een eeuwig heil bereid; Daar / daar verandert als ons
klagen Voor eeuwig in tevredenheid: Hier oefent zich der vromen deugd / Die d` eeuwigheid
bekroont met vreugd.

Es fällt auf, wie viele Fehler die deutschen Melodienverweise enthalten.

Offenbar wurden die Fehler nicht kontrolliert. gjb 10.02.2014

Harm Hindrik Schoemaker beschwerte sich über Lied 9, Jesus nimmt die Sünder an
und über Lied 2 bzw. evtl. auch Lied 43 mit den „tausend Sonnen“... sowie über

Lied 60:10 `k Zal daar den vriend mijn` dank betalen, die mij den heilweg wijzen wou/ en
hem zelfs millioenen malen nog zegenen voor zijn liefde en trouw; daar vind ik bij mijn` God
en heer dien trouwsten vriend op aarde weer.

Ausführlicher in “Umkehr und Erneuerung” 1982, 106-109.

Mein Urteil von 1988 über diese Lieder (Umkehr und Erneuerung 1982, 109) fällt heute sehr
viel milder aus: Im Vergleich mit den niederländischen Gesängen von 1805 – 1805 (ich habe
eine Ausgabe von 1819) sind die Graftschafter sehr zurückhaltend. In dem Graftschafter Buch
spürt man noch ganz viel von dem „innigen Christentum“ früherer Tage – auch wenn ganz

viel von der Tugend und der Moral und dem Verstand gesprochen wird. Da sind auf jeden Fall eingehendere Untersuchungen nötig.

gjbeuker 10.02.2014

53 der 60 Lieder für die Niedergrafschaft kommen 1813

aus dem

„Boek der Psalmen om nevens de Gezangen bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik;

door last van de Hoog Mog: Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, uit drie berijmingen In den Jaar 1773 gekooren -

met de noodige daar in gemaakte veranderingen

Te Amsterdam, Bij Joannes en Hendrik Brandt 1806.

Die übrigen sieben Lieder sollten sich finden in den

“Geestelijke Gezangen ten dienst van de Hervormde Nederduitsche Gemeenten der Graafschap Bentheim, te Nordhoorn reeds in gebruik“

gjb 11.02.2014